

Viestikapula

Kainuun Reserviupseeripiirin ja Kainuun Reserviläispiirin tiedotuslehti

3/ 2023

Sisällysluettelo

Viestikapula joulukuu 2023

Kainuun Reservipiirien yhteinen tiedotuslehti. Perustettu vuonna 1960.

Lehti välittää tietoa yhdistysten menneestä ja tulevasta toiminnasta sekä maanpuolustukseen liittyvistä aiheista.

Julkaisija:

Kainuun Reserviupseeripiiri
Kainuun Reserviläispiiri

Päätoimittaja: Ossi Laine
Jänönpolku 4 88300 Paltamo

Taitto: Ossi Laine

Aineiston toimitus: oj.laine@gmail.com

Lehteen tulevaa aineistoa voi toimittaa jatkuvasti edellä olevaan sähköpostiosoitteeseen sähköpostiviestin rungossa tai liitetiedostona teksti-, word-, tai pdf-dokumenttina.

Toimitus pidättää oikeuden tarvittaessa lyhentää ja muokata tekstejä.

Kannen kuvat: Puolangan maanpuolustusjuhlan reserviläisjärjestöjen seppeleenlasku, kuva Tuomo Seppänen/Puolanka-lehti

2	Sisällysluettelo
3	Suomen Reserviupseeriliiton tervehdys, Janne Kosonen
4	Pääkirjoitus, Ossi Laine
5	Kainuun Reserviupseeripiirin palsta, Pertti Schroderus
6	Piiritoimistolta tähystettynä, Terho Pelli
7	Tervehdys eduskunnasta, Tuomas Kettunen
8	Mannerheim-ristinritari Toivo Korhosen muistolaatta, Jyrki Pesonen
9	Suomelan muistolaatan paljastus, Eero Pyykkönen
11	Kainuun Reserviläispiirille pitkä voittojen putki, Antti Pynttari
12	Puolangan maanpuolustusjuhla, Tuomo Seppänen
16	Kainuun Sotilaspoikien perinnekillan 30 v. juhlla, Asko Tolonen
21	Rukajärven veteraani Eino Syrjäniemi siunattiin haudan lepoon, Tenho Tikkanen
23	Paltamon Reserviläisten syyskokous
24	Kohtalokas partiomatka, Ossi Laine
28	Tule mukaan reserviläistoimintaan

Suomen Reserviupseeriliiton tervehdys

Teksti: Janne Kosonen, Toiminnanjohtaja Suomen Reserviupseeriliitto

Suomen puolustajat

Suomen Nato-prosessin viimeinen vaihe kesti vajaan vuoden. Venäjän kiihdytettyä jo vuonna 2014 aloittamaansa hyökkäystä Ukrainaan täysimittaiseksi sodaksi vuoden 2022 helmikuussa, Naton kannatus kasvoi Suomessa nopeasti ja voimakkaasti. Virallisesti Suomesta tuli Naton 31. jäsenmaa 4.4.2023, kun Unkari ja Turkki viimeisinä maina hyväksyivät jäsenyytemme.

Suomi on jo tehnyt pitkään tiivistä yhteistyötä Naton kanssa ja olemme sen ansiosta hyvin ”Nato yhteensopivia”. Tästä huolimatta liittyminen vaatii meiltä paljon työtä ja sitä vaaditaan monelta muultakin toimijalta kuin vain Puolustusvoimilta ja puolustushallinnolta.

Nato-jäsenyys vaikuttaa moniin asioihin, mutta Suomen puolustusratkaisun peruspilarit eivät muutu. Laajasti toteutuva asevelvollisuus ja reservin merkitys säilyvät puolustuksemme keskiössä jatkossakin. Suomen puolustajat ovat jatkossakin suomalaiset itse. Nyt meillä on vain vahva liittokunta tukemassa puolustustamme. Samalla toki me olemme nyt sitoutuneet tarvittaessa puolustamaan myös muita Nato-maita.

Sodan ajan joukoista yli 95 % on reserviläisiä. Näin ollen reserviupseerien rooli sodan ajan joukkojemme keskeisenä johtajina ja kouluttajina säilyy tulevaisuudessa.

Nato-rakenteisiin tarvitaan mittava joukko suomalaisia sotilaita. Tilannetta hankaloittaa se, että ammattiupseereista on jo nyt pulaa. Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen ja laajan reservin harjoitus- ja koulutustoiminnasta ei ole tässä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa varaa tinkiä.

Ammattisotilaiden koulutusmääriä kasvatetaan lähivuosina, mutta kovin pikaista apua akuuttiin upseeripulaan siitä ei ole. Nopea helpotus tilanteeseen on reserviupseerien käytön laajentaminen sekä kotimaan tehtävissä että reserviläisille soveltuviissa Nato-tehtävissä. Toki tämä on vain pieni osaratkaisu upseeripulaan.

Kotimaassa reserviupseereiden osaamista voidaan ja pitää hyödyntää nykyistä enemmän erityisesti oman sodan ajan joukon kertausharjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

RUL on esittänyt ammattisotilaiden kurssien nykyistä laajempaa avaamista reserviupseereille. Parhaillaan selvitetään Naton suomalaisille reserviläisille tarjottavia koulutusmahdollisuuksia.

Edelleen selvitetään, mihin Nato-tehtäviin reserviupseereita voidaan sijoittaa. Hyvä siviilikoulutus, kielitaito ja vankka työkokemus yhdessä saadun sotilaskoulutuksen lisäksi mahdollistavat reserviupseereiden sijoittumisen useisiin vaativiinkin Nato-tehtäviin.

Toimintakyky ratkaisee

Suomen Reserviupseeriliiton (RUL) vuoden 2024 yksi toiminnan painopisteistä on toimintakykyinen reserviupseeri. Riippumatta iästä, sodan ajan tehtävästä tai sen puuttumisesta tai aselajista, toimintakyky on ratkaisevasa asemassa. Tätä tukee hyvin yhdistysten, piirin ja liiton tarjoamat monipuoliset liikuntatapahtumat ja -haasteet.

Kainuun piiri ja sen yhdistykset ovat menestyneet mainiosti valtakunnallisissa ampuma- ja marssitoiminnan etä- ja haastekampanjoissa. Kainuu oli aktiivisin reserviupseeripiiri sekä Tulta toukokuussa -ampumakampanjassa että syyskuussa järjestetyssä Maaottelumarssissa. Ristijärven Reserviupseerit oli Maaottelumarssissa pienten yhdistysten ykkönen ja Tulta toukokuussa -kisan kolmas. Suomensalmen reserviupseerit olivat Maaottelumarssin toiseksi aktiivisin yhdistys. Hienoja suorituksia nämä kaikki!

Koulutus ja itsensä jatkuva kehittäminen kuuluvat olennaisesti reserviupseeriuuteen. Reservin osaamista ja toimintakykyä pidetään yllä Puolustusvoimien kertausharjoituksilla ja vapaaehtoiset harjoituksilla, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kurseilla ja harjoituksilla sekä reserviläisyhdistysten ja reserviläisten omaehtoisella toiminnalla.

Viimeksi mainittu on ratkaisevassa roolissa erityisesti ampumataidon ja fyysisen kunnon ylläpitämisessä, mutta sillä on suuri merkitys myös maapuolustustahtoon.

Pidetään huolta itsestämme, läheistämme ja samalla koko Suomesta.

Pääkirjoitus

Ossi Laine, Puheenjohtaja Kainuun Reserviläispiiri, vastaava toimittaja

Sankarivainajien muisto

Monella maamme sankarihaudalla seisoo tänäkin jouluattona kunniavartio. Reserviläisille kyse on arvokkaasta ja mahdollisesti pitkäänkin jatkuneesta jouluperinteestä. Tunnelma hämärtyvässä iltapäivässä, kynttilöiden palaessa lumisten hautakumpujen päällä, pitää kokea itse. Vartiovuoroihin ei ole vaikea löytää tulijoita. Kerran käynyt haluaa tulla yleensä uudelleen.

Nämä vuosikymmeniä järjestetyt kunniavartiot ovat kertomassa joka vuosi siitä kiitoksesta ja kunnioituksesta, mitä haluamme osoittaa heille, jotka eivät koskaan palanneet kotiin, vaan kotiseutunsa kirkkomaahan,. Enempää ei voi antaa, kuin henkensä maansa puolesta. Ylipäällikkö Mannerheimin surunvalitteluadresissa, joka lähetettiin kaatuneen sotilaan omaisille, sanottiin arvokkaasti: ”On kaatunut isänmaan vapauden ja kaiken sen puolesta, mikä meille on pyhää ja kallista, Valitan syvää suruani, Lohduttakoon teitä tietoisuus, että olette antaneet Suomelle kalleimman uhrin. Vahvistakoon teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala”

Ylipäällikön suruviesti saapui kymmeneen tuhansiin suomalaisiin koteihin. Niin se saapui myös isäni kotiin elokuussa 1944, kun hänen nuorempi veljensä kaatui Rukajärvellä vajaa kuukausi ennen jatkosodan päättymistä. Nuori elämä päättyi, ennen kuin se ehti edes kunnolla alkaa. Läheisten suru oli syvää, mutta elämän oli jatkuttava. Samanlaisia kohtaloita löytyy paljon.

Sankarihautojen yhtenä viestinä on se, että aineelliset menetykset voidaan korvata, rakentaa uudelleen se, mikä on rakennettavissa. Mutta on myös sellaista jota ei voida millään korvata eikä korjata. Kipeästi olisi tarvittu monessa kodissa isää, puolisoa tai poikaa. Heidän muistaminen ja muiston vaaliminen on ikuista.

Sankarihautoja ja veteraaneja alettiin katsoa uusin silmin Neuvostoliiton hajottua yli 30 vuotta sitten. Arvostuksen muutos oli alkanut jo 80-luvun jälkipuoliskolla valtiovalan taholta. Talvisodan 50-vuotismuiston merkeissä ja Baltian maiden itsenäistyessä, aukesi monilta silmät vaihtoehtoiseen todellisuuteen, jos rintama ei olisi kestänyt. Veteraanisukupolven kunnia oli palautettu.

Arvostus ei enää läheskään kaikkia veteraaneja tavoittanut, mutta oli sodan sukupolvelle sitäkin tärkeämpi. Keskukseluilmapiiri oli lopultakin vapautunut.

Olemme onneksi saaneet elää rauhan aikaa Suomessa pian 80 vuotta ja toivon mukaan saamme elää edelleenkin.

Vuoden päättyessä

Toimintavuoden lähestyessä loppuaan, voidaan luoda katsoa kuluneen vuoden toimintaan. Kainuun reserviläisyhdistykset menestyivät edellisten vuosien tapaan erinomaisesti liittojen yhteisissä haastekampanjoissa. Erityisesti on syytä nostaa esille Ristijärven molempien reserviläisjärjestöjen suoritukset näissä kilpailuissa. Koko Kainuun reservipiirien yhdistysten toimintaan kokonaisuutena tässä yhteydessä voi olla erittäin tyytyväinen. Tulevana vuonna voidaan vieläkin parantaa.

Kainuussa on tänäkin vuonna tehty paljon vapaaehtoista maanpuolustustyötä, kiitos sen tekijöille. Onnittelut kaikille itsenäisyyspäivänä ylennetyille ja palkituille, olette sen ansainneet.

Kiitos yhteistyökumppaneille Kainuun Prikaatille, Kainuun Rajavartiostolle, MPK:n Kajaanin koulutuspaikalle ja Kainuun Reserviupseeriipiirille. Kainuun reservipiirien toiminnanjohtajana jo 17 vuoden ajan toiminut Terho Pelli luopuu tehtävästään. Erityinen kiitos pitkästä ja ansiokkaasta toiminnasta Kainuun reservipiirien hyväksi. Kiitokset hyvin sujuneesta yhteistyöstä myös Kainuun Reserviupseeriipiirin puheenjohtajalle Pertti Schroderukselle.

Hiljennymme vuoden tärkeimpään juhlaan. Toivotan kaikille reserviläisyhdistysten ja kerhojen jäsenille Hyvää Joulua ja menestystä uudelle vuodelle 2024!

Kainuun Reserviupseeripiirin palsta

Pertti Schroderus
Kainuun Reserviupseeripiiri, puheenjohtaja

Päättymässä olevan vuotemme, yksi merkittävistä tapahtumista oli Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon. Tuoreimpana uutisena ilmoitettiin puolustusyhteistyöhön liittyen, kahdenkeskisessä sopimuksessa, USA:n joukoille luvan vapaaseen harjoitteluun, varusteiden sekä aseiden tuontiin. Tämä kaikki nopeuttaa ja sujuvoittaa yhteistyötämme rauhan ja kriisin aikana Suomessa.

Kainuun alueella reservipiirien toiminta oli myös loppuvuodesta vilkasta. Syyskuussa saimme osallistua Puolangalla hyvin järjestettyyn maanpuolustusjuhlaan.

Lokakuussa oli vuorossa piirien syyskokoukset Impilinnassa, jossa mm. päätettiin, että saan jatkaa Kainuun Reserviupseeripiirin puheenjohtajana myös tulevalla kaudella.

Itsenäisyyspäivän juhlallisuuksia vietettiin Sotkamossa. Jumalanpalveluksen jälkeen oli vuorossa sepeleen laskut, Vapaussotilaiden muistomerkillä. Kainuun Prikaatista oli nelihenkinen varusmies-kokoonpano kunniavartiossa. Lisäksi Kainuun Reservipiireistä koottiin lippurivistö kunniottamaan sepeleenlaskua.

Salmelan koululle oli järjestetty Sotkamon kunnan toimesta pääjuhla, jossa samassa yhteydessä Kainuun Sotilaspoikien Perinnekilta ry, juhli 30-vuotista taivaltaan. Itsenäisyyspäivän illalla oli Sotkamon Sankarihautausmaalla perinteinen kynttilöiden sytytys ja sepeleen lasku. Saamani tiedon mukaan, kaikilla Kainuun sankarihautoilla vietetään vastaavia kunnian osoituksia. Nämä kaikki ovat meidän- ja tulevien sukupolvien kunniatehtäviä.

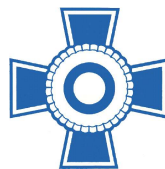
Kuluvan vuoden toimintaa tarkasteltuna, Kainuun Reservipiirien yhteistoiminta on ollut jatkuvasti kehittyvää ja yhteisiin tavoitteisiimme pyrkivää.

Toivotan teille kaikille toimintaan osallistuneille ja läheisillenne hyvää ja rauhallista joulunaikaa, sekä onnellista uutta vuotta.

Pertti Schroderus

Kainuun Reserviupseeripiiri, puheenjohtaja 2023

Piiritoimistolta tähystettynä

Se on moro nyt!

Aika aikaansa kutakin! Oli vuoden 2006 loppupuoli, kun päätin Reserviupseeripiirin kolme vuotta kestänyttä puheenjohtajuuskauttani. Veljet molemmista piireistä lähestyivät siinä mielessä, josko alkaisin jatkamaan piirien toiminnanjohtajana. Asia kyllä laittoi harkitsemaan, koska edessä oli vielä varsinaista virkatyötä lähes vuosikymmen edessä. Silloinen esimieheni suostui siihen että halutesani voisin ottaa tehtävän vastaan. Siis vuoden 2007 alusta homma sitten alkoi eli vuoden 2023 lopussa tulee 17 vuotta toiminnanjohtajuutta. Eteenpäin ajateltuna tuntuisi hurjan pitkältä, mutta taaksepäin katsoen aika on mennyt hujauttamalla.

Hienoja hetkiä eri tilaisuuksissa

On ollut todella ilo ja kunnia palvella Kainuun reserviläispiireissä. Meillä on ollut lukuisia hienoja vuosipäiväjuhlia. Maanpuolustusjuhlissa olen saanut nauttia mukana olollani tällä vuosituhannella jokaisessa juhlassa. Puolustusvoimat samoin kuin Kainuun Rajavartiosto ovat järjestäneet hienoja kutsuvierastilaisuuksia, joista on jäänyt erittäin hyviä sekä mieluisia muistoja. Selvästi on käynyt ilmi, että niin Puolustusvoimat kuin Rajavartiolaitostokin suuresti arvostavat vapaaehtoista maanpuolustustyötä. Mieleeni on jäänyt myös lukuisia henkilökohtaisia merkkipäivätapahtumia. Kyllä tämä hieno maanpuolustushenki, joka maakunnassamme on vahvaa, on antanut intoa ja voimaa työskennellä yhteisen hyvän eteen.

Toiminta jolla on merkitystä

Olemme korostaneet ja panostaneet kenttäkelpoisuuden ylläpitämiseen. Kainuun Reserviupseeripiiri voitti mm. 11 kertaa peräkkäin Taistelukoulun kilven, joka luovutetaan parhaalle kuntoliikuntapiirille. Tähän ei ole yksikään toinen piiri yltänyt. Olemme nyt viime vuosina panostaneet marssi- ja ammutahaasteisiin. Tulosta on syntynyt ja meidän molemmat piirit ovat menestyneet vällan erinomaisesti. Tämä on huomattu ja huomioitu molemmissa liitoissa sekä ilmaistu niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Olemme menneet teemalla ”Liiku-Ammu-Kouluttaudu.” Näinä epävarmoina aikoina voimme todeta, että olemme olleet oikeilla jäljillä.

Niinkuin sanotaan ”jatetaan tiensuunnassa.”

Kiitoksen aika!

Muistelen ja ajattelen suurella lämmöllä niitä vuosikymmenien veljellisiä ystävyyssuhteita joita on syntynyt lukuisien henkilöiden kanssa. On ollut suuri ilo tehdä ja toimia yhteisen tärkeäksi kokemamme asian puolesta. On myös mukava huomata, että olemme saaneet joukkoomme uusia aktiivisia toimijoita, joilla on uusia ideoita ja toimintoja. Monessa yhdistyksessä toiminta on saanut aivan uutta energiaa ja tulosta syntyy.

Otsake ”Se on moro nyt” viittaa ja vihjaa johonkin. Siitä huolimatta kyllä vapaaehtoinen maanpuolustyö säilyy toiminnassani, vaikka se tapahtuisikin jossain muualla. Kyllä kainuulainen maanpuolushenki pysyy ja säilyy mielessäni ja sydämessäni.

Toivotan kaikille reservipiirimme aktiivisille toimijoille menestystä tuleville vuosille. Ossille vielä erikseen onnen ja menestyksen toivotukset piirin toiminnanjohtajan tehtävissä.

Tervehdys eduskunnasta

Maailman tilanne on edelleen horjuva. Lähi-idässä soditaan ja Ukrainan sota jatkuu. Ukrainan asiaa emme saa unohtaa, vaan Ukrainaa pitää tukea jatkossakin määrätietoisesti. Vuoden 2022 jälkeen Suomi onkin osoittanut Ukrainan tukemiseen 2,2 miljardia euroa.

Jos Ukraina kaatuu, avaa se muun Euroopan suojaamattomaksi. Meillä ei ole yksinkertaisesti varaa antaa Ukrainan kaatua. Ukraina taistelee koko Euroopan puolesta.

Suomen pitää myös jatkaa vahvaa linjaa puolustuspolitiikan osalta. Kertausharjoituksia tulee lisätä entisestään, kaluston ja tarvikkeiden pitää olla ajanmukaista, vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen pitää olla mahdollisuuksia ja ampumaratoihin pitää panostaa. Tuore puolustusministeri Häkkänen onkin jatkanut kiitettävästi edellisten hallitusten linjoilla. Siitä kiitos.

Samanaikaisesti Suomen ja lännen liittolaisten yhteistyötä pitää syventää. Suomen ja Yhdysvaltain tuore DCA-sopimus tiivistää puolustusyhteistyötämme valtioidemme välillä. Sopimus tullaan käsittelemään tarkasti eduskunnassa, mutta uskon sen vahvistavan turvallisuuttamme. Sopimus tulee täydentämään Nato-jäsenyyttämme. Sopimuksen myötä Suomi avaa 15 sotilasaluettamme Yhdysvaltain käyttöön.

Sopimuksen myötä yhdysvaltalaisjoukkojen on helpompi toimia Suomessa ja se myös mahdollistaa aseiden ja tarvikkeiden varastoinnin Suomen maaperälle. Lakimme kieltää ydinaseet, joten tätä myös noudatetaan.

Oman haasteensa on muodostanut myös itärajan tilanne. Marras-joulukuussa kun raja on ollut auki, Venäjältä on virrannut turvapaikanhakijoita polkupyörillä. Asiassa on ollut vahvoja viitteitä välineellistyneestä turvapaikanhakemisesta ja tällaisia tilanteita varten raja pitää pystyä sulkemaan ja väkeä pitää pystyä palauttamaan Venäjällä. Tähän avuksi olisi rajamenettelylaki, joka tulee luultavasti ensi kevään aikana eduskunnan käsittelyyn.

Arvaamattomien tilanteiden takia meidän kaikkien suomalaisten pitää olla valmiita. Reserviläistoiminta onkin aina kannattavaa ja alati muuttuvassa maailmantilanteessa siihen pitää panostaa. Itse suoritin viime keväänä valtakunnallisen maanpuolustuskurssin ja nyt itsenäisyyspäivänä sain ylennyksen reservin kersantiksi. Onnittelut kaikille ylennyksen saaneille reserviläisille.

Mukavaa ja rauhallista joulunaikaa kaikille Kainuun reserviläisille!

Tuomas Kettunen

kansanedustaja, puolustusvaliokunnan varajäsen
reservin kersantti

Mannerheimin ristin-ritari Toivo Korhosen muistolaatta huollettu

Teksti ja kuvat: Jyrki Pesonen

Kajaanissa Kirkkokatu 23:n seinässä on 4.6.2003 paljastettu muistolaatta joka jää helposti ohikulkijalta huomiotta.

En käy avaamaan tarinaa enemmälti koska tämä artikkeli ei siihen riittäisi. Kehotan lukijaa kuitenkin kaivamaan esiin kopion Kansa taisteli -lehden jutusta vuodelta 1961 (numero 6, sivut 5-7). Löytyy mm. sshs.fi -sivustolta.

Tarina avaa laattaan ikuistetun ohjeen paremmin kuin mikään selitys. Laatta oli kahdenkymmenen vuoden aikana altistunut olosuhteille ja aktiivisia kansalaisia oli ollut yhteydessä ritarisäätiöön. Sainkin keväällä puhelun evl Pekka Kourilta ja lupasin että asia hoidetaan. Kainuun reservipiirit, taloyhtiö Kirkkokatu 23 ja Kajaanin reserviupseerikerho, yhdessä kustansivat laatalle kunnostuksen.

Laatalle tehtiin pinnoitus jonka pitäisi tuoda elinikää ainakin se 20 vuotta lisää. Pinnoituksen lisäksi laattaan kiinnitetyt kunniamerkit restauroitiin varovasti ja laattaan lisättiin heraldiset ruusukkeet ruuvien kantoihin. Myös laattaa suojaava akryyli vaihdettiin nykyaikaisempaan.

Laatan julkistukseen itsenäisyyspäivän aattona 5.12.2023 kutsuttiin Kainuun reservipiirien hallitukset, Toivo Korhosen poika Olli Korhonen, sekä edesmenneen pojan Osmo Korhosen poika ja tytär.

Laatan kunnosta ja ylläpidosta vastaa Kajaanin reserviupseerikerho, mikä jälkipolville näin kirjattakoon.

Himmetä ei muistot saa.

Kuvassa Toivo Korhosen omaisten lisäksi Kajaanin Reserviupseerikerhon puheenjohtaja Jyrki Pesonen ja Kainuun Reserviupseerikerhon puheenjohtaja Pertti Schroderus.

Ristijärven suojeluskuntatalon Suomelan muistolaatan paljastus 6.12.2023

Teksti: Eero Pyykkönen

Ristijärven suojeluskunta perustettiin 6.1.1919 (9.12.1917). Alkuvaiheessa toimittiin nuorisoseuran omistamassa talossa kirkonkylällä.

Omaa toimitaloa ryhdyttiin suunnittelemaan 1920 yhdessä nuorisoseuran kanssa. Yhteistoiminta oli luontevaa, koska samat henkilöt olivat molempien yhdistysten johtoelimissä ja tontti oli nuorisoseuran nimissä.

Rakennustyö aloitettiin syksyllä 1921. Suomalaksi ristitty talo valmistui vuoden kuluttua; vihkiäisjuhla pidettiin 22.10.1922. Suojeluskuntatalo oli Kainuun ensimmäisiä; esimerkiksi Kajaa-nin Sissilinna valmistui vasta v.1926.

Rakennusta peruskorjattiin 1925 ja uudelleen 1934 – 35. Seuraava, entisiä suurempi korjaus- ja laajennustyö aloitettiin 1938. Silloin taloon tehtiin toinen kerros ja asennettiin keskuslämmitys. Tässä vaiheessa suojeluskunta osti pois nuorisoseuran osuudet, koska yksinomistus oli valtionavustuksen saaminen edellytyksenä. Työt saatiin valmiiksi juuri Talvisodan alla.

Sotien ja välirauhan aikana rakennus oli kaiken suojeluskunta- ja lottatyön keskuksena. Mm. suojeluskunnan toimisto ja lottakahvila toimivat siinä.

Jatkosodan päätyttyä rauhansopimuksen ehtoihin kuului suojeluskunta- ja lottajärjestöjen lakkauttaminen. Siksi Ristijärven suojeluskunta lahjoitti marraskuussa 1944 kunnalle Suomelan sekä muut omistamansa kiinteistöt ja alueet.

Syyskuussa 1945 Ristijärven kunnanvaltuusto päätti perustaa Suomelan tiloihin kunnansairaalan. Asiassa lie-nee ollut joitakin mutkia, sillä lopullinen päätös perustamisesta tehtiin uudessa kokouksessa 15.2.1946.

Ristijärven reserviläisjärjestöt pystyttivät muistokiven suojeluskuntatalon entiselle paikalle.

Erialaisten muutos- ja lisärakennustöiden jälkeen sairaalan toiminta pääsi toden teolla käyntiin vasta 1.1.1951.

Sairaalan toiminta Suomessa loppui 1984 jolloin rakennus purettiin uuden terveyskeskuksen tieltä.

Ristijärven Reserviupseerien puuhama suojeluskuntatalon muistolaatta terveyskeskuksen seinässä paljastettiin itsenäisyyspäivänä 2004 Kainuun Prikaatin paraatin yhteydessä.

Sisäilmaongelmista kärsinyt terveyskeskus purettiin 2020. Reserviupseeriyhdistys pelasti seinästä muistolaatan, ja se oli sen jälkeen Ristijärvi-seuran hallinnassa.

Uutta laatan sijoituspaikkaa ryhdyttiin pohtimaan välittömästi. Vauhtia hanke sai, kun Ristijärven Perinnetoimikunnan kokouksessa marraskuussa 2022 päätettiin, että laatta kiinnitetään paikkakunnan graniitista louhituun paateen.

Ristijärven kunnan teknisen toimen kanssa sovittiin muistokiven paikka. Kunta vastasi myös alueen kaapeleiden ja muiden rakenteiden kartoittamisesta sekä rakennusluvasta.

Paikkakunnan omat ammattimiehet Eero ja Setti Tolonen louhivat kiven, ja se pystytettiin tälle paikalle reserviläisjärjestöjen talkoilla 23.9.2023.

Puhdistettu, kiillotettu ja lakattu laatta on nyt kiinnitetty tähän Tiukuvaaran graniittiseen paateen arvokkaana muistona osasta Ristijärven historiaa.

Ilma-asekilpailut

Mäntsälä
24.-25.2.2024
Lisätietoja Toni Karlsson
p. 0400 208 255
skoone.karlsson@gmail.com

Ampumahiihto ja pistooliampumahiihto

Kontiolahdi
2.-3.3.2024
Lisätietoja Juhani Simonen
p. 0400 978 909
simonenjuhani@gmail.com

Jukajärven talvijotos

Imatra
8.-10.3.2024
Lisätietoja Niko Maurinen
p. 0456 013 289
imatranreserviupseerikerho@gmail.com

Ilmoittautumisohjeet kilpailuihin verkkosivuilta resul.fi/kilpailukalenteri

Kainuun Reserviläispiirille pitkä voittojen putki

Teksti: Antti Pynttari

Kainuun Reserviläispiiri on jo kuittanut tapahtumien voitoista 2 000 euroa. Pian eläkkeelle siirtyvä toiminnanjohtaja Terho Pelli kokee, että väkikadosta ja muista haasteista huolimatta Kainuussa on muutamissa asioissa onnistuttu 2000-luvulla.

Koronapandemian seurauksena Reserviläisliitto ja Suomen Reserviupseeriliitto käynnistivät isot kansalliset haastetapahtumat, joiden ideana oli aktivoida jäsenistöä, kun yhteiskunta oli sulkutilassa ja lähitapahtumien järjestäminen hyvin rajoitettua. Haastetapahtuman pystyi suorittamaan omatoimisesti ja terveysturvallisesti.

Tapahtumat saavuttivat suuren suosion jo heti ensimmäisenä vuonna, joten niitä jatkettiin myös koronatilanteen hellittäessä.

Kainuun Reserviläispiiri on erityisesti aktivoitunut etätapahtumien järjestämisessä ja tehnyt historiaa: Piiri nimittäin voitti peräkkäin Tulta toukokuussa! -haastetapahtuman piirisarjan tänä ja viime vuonna sekä myös Maaottelumarssin piirisarjan tänä ja viime vuonna. Kainuun Reserviupseeripiiri on myös niittänyt mainetta haastetapahtumilla. Suoritukset suhteutettiin prosentuaalisesti piirin jäsenmäärään.

Reserviläisjärjestöjen ensimmäisen Maaottelumarssin piirisarjan voitti tosin vuonna 2021 Päijät-Hämeen Reserviläispiiri eli Kainuun voittojen sarja on alkanut keväällä 2022. Kainuun Reserviläispiiri kuittasi kunkin tapahtuman voitosta 500 euron kannustintuen eli kahden vuoden aikana yhteenlaskettu summa on 2 000 euroa piirin toiminnan hyväksi.

Kainuun Reserviläispiirin ja Kainuun Reserviupseeripiirin toiminnanjohtajana eläköityvä Terho Pelli kertoo syyksi sen, että haastetapahtumista on ahkerasti tiedotettu ja viestitetty kahden kuluneen vuoden aikana.

- On tsemppattu toisiamme ja luotu Whatsapp-ryhmä yhteishengen nostamiseksi. Koen myös, että edestä johtaminen on tärkeää eli esimerkiksi näyttäminen muille. Suoritin itse tänä vuonna Maaottelumarssin peräti 29 kertaa. Suoritusmääriin varmasti vaikuttaa myös maailmanpoliittinen tilanne ja se, että kainuulaiset ovat hyvin maanpuolustushenkistä väkeä.

Pelli on aloittanut kahden reservipiirin yhteisenä toiminnanjohtajana jo vuonna 2007 ja jää eläkkeelle nyt vuodenvaihteessa. Kysyttäessä, miten hän näkee piirien kehityksen kuluneen 17 vuoden aikana, hän toteaa seuraavaa:

— Tietyissä reserviläislajeissa ja toiminnassa on profiloitunut. Näitä ovat maastokilpailut, pistooliampumajuoksu ja sovellettu reserviläisammunta SRA, joiden harrastajia ja kilpailijoita öytyy runsaasti Kainuusta, Joidenkin lajien osalta on taas ollut harmillisesti hiipumista. Liittojen järjestämät isot haastetapahtumat ovat olleet hyviä ja ne onkin otettu täällä hyvin vastaan. Toivottavasti näitä järjestetään jatkossakin ja mahdollisesti myös uusia haastekilpailuita.

Vuonna 2024 tullaan järjestämään kolmannen kerran Tulta toukokuussa! neljännen kerran Maaottelumarssi -haastetapahtumat. Ensimmäisessä tulee suorittaa yksi kymmenen laukauksen ammunta ikkymäisessä 10 kilometrin marssi yhden vuorokauden aikana. Molemmissa tapahtumissa suoritukset kirjataan verkkolomakkeelle.

Maaottelumarssin yhteydessä on ollut mahdollisuus tilata velcro-merkki 10 euron hintaan, josta saadut tulo-ton lahjoitettu lyhentämättömänä hyväntekeväisyyteen. Viime vuonna keräyspotti oli peräti 17 000 euroa, josta puolet lahjoitettiin Ukrainan armeijalle ja puolet Kirkon Ulkomaanapuun Ukrainalle tehtävään hyväntekeväisyystyöhön. Tänä vuonna lahjoitetaan merkkitulot jälleen Ukrainalle. Lahjoituspotti rantekeväisyyskohde tai kohteet julkaistaan seuraavassa Reserviläisessä.

Kirjoitus julkaistu Reserviläinen 7/2023 -lehdessä

Kuva: Matti Sutinen

- Tulemme loppuvuoden aikana otamaan yhteyttä alueellamme rehtoreihin ja pyydämme mahdollisuutta tulla vierailemaan kouluilla ja oppilaitoksissa.

Näiden vierailujen aikana nuoret ammattisotilaat, reserviläiset ja varusmiehet kertovat, mitä varusmiespalvelus nykyään konkreettisesti on.

- He kertovat, millaisia palvelustehtäviä meiltä löytyy sekä palveluksen aikaisista erityistehtävistä tai erikoisjoukoista. Tehtävistä, jotka voivat hyödyntää nuorta tämän tulevassa ammatissa.

- Tulemme myös tarjoamaan mahdollisuutta vierailla Kainuun prikaatilla tutustumassa palvelusolosuhteisiin. Seuraava suunniteltu vierailupäivä on ensi keväänä 2. toukokuuta.

- Esimerkiksi viime keväänä samaisessa tilaisuudessa meillä vieraili yhden päivän aikana yli tuhatta koululaista.

Sepeleiden lasku sankarihaudoilla

Suomen lippu saapui juhlaan Lippulaulun ja Lapin sotilassoittokunnan tahdittamana. Sotilassoittokunta soitti maanpuolustusjuhlassa useita kappaleita.

Juhlapäivä alkoi lipunnostolla Puolankajärven koululla.

Heikki Väisänen harrastuksena on talvi- ja jatkosodan aikaisten aseiden keräily

Kiinnostus maanpuolustusta kohtaan on kasvanut

Lehmuslehti sanoi, että kansalaisten kiinnostus maanpuolustusta kohtaan on kasvanut.

- Halu osallistua erilaisiin vapaaehtoi-
siin ja järjestettyihin harjoituksiin on
kasvanut voimakkaasti niin Kainuussa
kuin muuallakin Suomessa.

Maanpuolustusjärjestöjen jäsen-
määrät ovat kasvaneet ja esimerkiksi
maanpuolustuskoulutukseen on ollut
enemmän tulijoita kuin on ollut re-
sursseja ottaa vastaan.

- MPK:n vapaaehtoinen koulutus on
merkittävää sotilaallisen maanpuo-
lustuksen kannalta.

Pohjois-Suomen maanpuolustuspii-
rin kursseista monet ovat täynnä jo
hyvissä ajoin ennen kurssin toteutu-
mista.

- Tämä kaikki osoittaa osaltaan vah-
vaa ja aitoa tahtoa maanpuolustusta
kohtaan ja se on erittäin hyvä asia,
Lehmuslehti kiitteli.

Puheensa päätteeksi hän muistutti,
että monessa arkipäivän haasteelli-
sessa tilanteessa on hyvä muistaa so-
taveteraanien ohje.

- Yhteinen etu oman edun edelle, ka-
veria ei jätetä ja periksi ei anneta.

Ari Lehmuskallio kertoi, että kysyttä-
essä varusmiehiltä mistä joukon hyvä
yhteishenki syntyy, vastauksista nou-
sevat edelliset kaksi asiaa: yhdessä
tekeminen ja palvelustovereiden aut-
taminen.

Sormustaulu Heikki Väisäselle

Juhlissa luovutettiin sormustaulu
Hyrynsalmen kunnalle, joka järjestää
maanpuolustusjuhlan ensi vuonna.

Toinen sormustaulu luovutettiin Heik-
ki Väisäselle. Taulu myönnetään vete-
raanityössä ansioituneelle paikallisel-
le henkilölle. Väisänen oli yllätynyt
ja aika lailla sanaton tunnustuksen
edessä.

- Olihan se yllättävää. Kuulin tästä
tänä aamuna, kun Peltola sanoi, että
tällainen tulee. Eihän minulla ollut
kampeitakaan tällaiseen tilaisuus-
teen, Väisänen naurahti.

Sormustaulun taustalla on talvisodan
aikainen kampanja, jossa suomalaisia
pyydettiin luovuttamaan kultasormu-
kset ja vaihtamaan ne rautaisiin.
Kultasormuksilla rahoitettiin Suomen
sotakassaa.

Juhlan avaussanat lausui Puolangan
pormestari ja maanpuolustusjuhla-
toimikunnan puheenjohtaja Harri
Peltola. Kainuun rajavartioston ter-
vehdyksen toi majuri Timo Keinonen
ja Puolangan seurakunnan tervehdyk-
sen lääninrovasti Hannes Seppänen.

Maanpuolustusjuhlan järjestivät Puo-
langan reserviläis- ja veteraanijärjes-
töt sekä Puolangan kunta ja Puolan-
gan seurakunta.

Juhlaan kuului myös lipunnosto Puo-
lankajärven koulun pihalla, jumalan-
palvelus, jossa saarnasi kenttärovasti
Penna Parviainen, sekä seppeltenlas-
ku sankarihautoilla.

Koulun pihalla oli Kainuun prikaatin
kalustonäyttely sekä suosittu soti-
laskodin myyntiauto, josta sai muun
muassa edullisia isoja munkkeja.

Koulun luokassa oli Puolangan reser-
viläisten kokoama perinneasenäytte-
ly sekä reserviläisten toiminnan esit-
telypiste. Perinneaseet olivat Heikki
Väisänen kokoelmasta ja hän toimi
toiminnan ja näyttelyn esittelijänä yh-
dessä Matti Sutisen kanssa.

Reserviläisten pisteellä oli mahdol-
lisuus arvata kahden eri patruuna-
rasian paino. Toinen oli kaliiperia
7.62x39 ja niitä oli 30 kappaletta. Tä-
män paino oli 550 grammaa, minkä
lähimmäs arvasi Toni Seppänen 548
gramman arvauksellaan.

Toinen patruunarasia piti sisällään
kaliiperin .223 rem (5.56 NATO), ja
patruunoita oli 50 kappaletta ja pai-
noa oli 620 grammaa. Lähimmäs ar-
vasi Melissa Holappa 642 gramman
arvauksellaan.

Arvontaan otti osaa 56 henkilöä ja
voittajat saivat itselleen Puolangan
Reserviläiset ry:n mukin.

Harrastuksena sota-aikaiset aseet

Sormustaulun saaneen Heikki Väisä-
sen harrastuksesta eli talvi- ja jatko-
sodan aikaisten sota-aseiden keräi-
lystä syntyi Puolangan reserviläisten
perinneasenäyttely, joka oli esillä
Puolankajärven koulun yhdessä luo-
kassa. Väisänen kertoi kokoelmaan
kuuluvan edellä mainittujen sotien ai-
kana Suomessa käytettyjä aseita sekä
varusesineitä.

- Pistooleja, pikakiväärejä, konepi-
stooli, konekivääri sekä panssaritor-
juntakivääri, hän luutteli.

Väisänen harrastus alkoi vuonna
1982. Hän on hankkinut aseita yksi-
tyisiltä sekä Puolustusvoimilta, kun se
myi vanhoja aseita keräilijöille 1980-
ja 1990-luvuilla.

- Yli neljäkymmentä vuotta on tullut
kerättyä. Nyt on mennyt muutama
vuosi niin, ettei ole tullut hommattua.
Aika lailla mallit alkavat olla kaikki,
hän totesi.

Mukana on muutama harvinaisempi
ase, muun muassa Tokarevin kiikariki-
vääri sekä ratsuväen pystykorva, joita
on tehty vain 2500 kappaletta. Väisä-
sen harrastus lähti liikkeelle hirviki-
vääriin ostosta, joka oli vanha pysty-
korva. Sen jälkeen aseita alkoi kertyä
enemmän ja enemmän.

1980-luvulla hän sai lääninhallituksen-
ta keräilijästatuksen. Lääninhallituk-
selle piti esittää keräilysuunnitelma,
josta ilmeni se, mitä aseita hän aikoi
kerätä. Ostot tapahtuvat normaaleilla
aseenostoluvulla.

- Keräilijästatuksen ansiosta pääsin
ostamaan aseita Puolustusvoimilta,
hän kertoi.

Suurin osa aseista on kuitenkin ostet-
tu yksityisiltä henkilöiltä. Näyttelys-
sä oli myös sota-aikaisia puhdetöitä,
muun muassa Heikin tädin miehen
Väinö Karjalaisen sota-aikana tekemä
puukko, jonka tuppi on hienosti työs-
tetty lentokonemetallista.

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekilta ry:n 30 -vuotisjuhla

Teksti: Asko Tolonen, Kainuun Sotilaspoikien perinnekilta ry puheenjohtaja
Kuvat: Martti Huusko/Huzza

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan perustamisesta tulee kuluneeksi 30 vuotta 29.12.2023. Tämä vuosi on killan juhlavuosi.

Kiltamme hallitus aloitti 30 v. juhlan valmistelun jo kesällä 2023. Mietittiin, millainen juhla järjestetään ja missä. Aikaisemmat vuosijuhlat on pidetty ns. suljetussa piirissä vain kutsuvieraille, joko Kainuun Prikaatilla tai sitten jossakin ravintolassa juhlaillallisen merkeissä.

Puheenjohtaja Asko Tolonen esitti, että jos pidetään nyt yleinen kaikille kansalaisille suunnattu juhla, jossa voimme tuoda esille sotilaspoika-perinnettä, esitellä sotilaspoikien aikanaan tekemää työtä maanpuolustuksen hyväksi ja samalla esitellä nykyisten perinnejäsenten vahvaa roolia sotilaspoika työn perinteen vaalijoina.

Päätettiin ottaa yhteyttä Sotkamon kuntaan esittämällä yhdistää kunnan järjestämä Itsenäisyyspäivän juhla 6.12. samalla myös Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan 30 v. juhlaksi. Esityksemme kunnan hallinnossa hyväksyttiin ja juhlan järjestelyt pääsivät käyntiin. Näin järjestettynä saamme runsaamman juhlayleisön.

Juhlaan päätettiin kutsua killan jäsenistä aidot sotilaspojat ja lottatyöt kunniavieraaiksi. Järjestelyt saatiin hyvin tehtyä ja Itsenäisyyspäivä koitti kipakassa n. 15 asteen pakkasessa.

Juhla Jumalanpalvelus

Kiltamme juhla alkoi Jumalanpalveluksella Sotkamon evl. kirkossa, jossa kirkollisen osuuden hoiti kappalainen Antti Lankinen. Kirkossa oli mukana myös kirkkokuoro. Jumalanpalveluksen jälkeen lähetettiin seppelpartio Narvan marssin sävelten tahdissa kirkon edessä olevalla Vapaussoturien muistomerkillä.

Seppeleitä oli kaksi, toinen Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan ja Sotilaspoikien Perinneliiton kanssa yhteinen

ja toinen Sotkamon kunnan ja Sotkamon seurakunnan sekä veteraani- ja reserviläisjärjestöjen yhteinen.

Seppelkulkuetta johti kiltamme hallituksen jäsen Kalevi Valtanen. Killan puolesta seppelpartiossa olivat puheenjohtaja Asko Tolonen ja hallituksen jäsen Toivo Tervo, toisessa seppelpartiossa olivat Sotkamon kunnan valtuuston puheenjohtaja Unto Väisänen ja seurakunnasta kirkkovaltuuston jäsen Eine Tauriainen.

Muistopatsaalla oli neljä Kainuun Prikaatin varushenkilöä kunniaavartiossa ja kiltamme sihteerin Pertti Schroderuksen johtama lippurivistö.

Kirkkopihalta siirryttiin n. kilometrin päässä olevalla juhlapaikalle Salmelan koululle, jossa juhlaa jatkettiin kutsuvieraille tarjottavalla juhlaolulla.

Killan puheenjohtaja ja hallituksen jäsen Viljo Tuhkanen ottivat vastaa onnittelevia eri maanpuolustusjärjestöiltä ja yksityisiltä henkilöiltä.

Pääjuhla

Varsinainen juhla alkoi Suomen Lipun saapumisella juhlasaliin ja lippu saatiin paikalleen yleisön laulaessa Lippulaulun. Lipun juhlasaliin toivat Kainuun Prikaatin varushenkilöt. Sen jälkeen Sotkamon kansalaisopiston puhallin orkesteri soitti Suomen Sotilaan hymnin.

Juhlan tervehdyssanat esitti Sotkamon kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen. Sen jälkeen Kainuun Lottaperinnelaulajat lauloivat Aila Alasalmen johdolla Synnyinmaan laulun ja Jukka Kuoppamäen Sininen ja Valkoinen.

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan puheenjohtaja Asko Tolonen kertoi Sotilaspoikia käsittelevässä puheessaan Sotilaspoikien toiminnan historiasta, miten suojeluskunnan poikaosastoista muodostui oma Sotilaspoika organisaatio ja oman killan perustamisesta. Hän kertoi mm. näin

Juhlapuheen piti Sotilaspoikien Perinneliitto ry:n puheenjohtaja Juhani Manninen

Sotilaspojat ovat olleet osaltaan unohtettu veteraaniryhmä viime sotien 1939 – 1945 jälkeiseltä ajalta. Tänäpäivänä haluan muistuttaa teitä Sotilaspoikien toiminnasta sotien aikana ja perinteen muodostumisesta ja sen vaalimisesta. Sotilaspojat ns. veteraanijärjestönä on ollut monille ehkä tuntematonkin yhdistys, johtuuko siitä, että toiminta alkoi uudelleen vasta 1990 luvulla. Muut sodan jälkeiset veteraanijärjestykset on perustettu sotien jälkeen 1950 ja 1960 luvulla, joten ne ovat kansalaisille tutumpia.

Sotilaspojat ovat olleet viimeisen 30 vuoden aikana hyvin järjestäytyneet organisaatio ja luulen, että yksi toimivin ja virein maanpuolustusyhdistys Kainuussa viime vuosikymmeninä.

Jäsenistön ikääntyessä osallistujien määrä on luonnollisesti vähentynyt ja toiminta on siirtynyt yhä enemmän kannattajajäsenten harteilla jatkaamaan perinnettä.

Sotilaspoikien perinne alkaa jo 1900 luvun alkuvuosikymmenistä. Suomen Itsenäistymisen jälkeen elettiin epävakaisia aikoja mille puolelle Suomi kallistuu, oikealle vai vasemmalle. Tuona aikana perustettiin Suojeluskuntajärjestö, joka oli Suomessa vuosina

1918-1944 toiminut vapaaehtoinen maapuolustusjärjestö, kansalliskaarti. Nuoret pojat ovat aina ottaneet esimerkkiä eli etsineet roolihahmoja vanhemmistaan. Pojat tulivat innolla mukaan toimintaan, jossa tehtiin työtä isänmaan hyväksi.

Aluksi pojat olivat suojeluskunnissa omana osastona, jota kutsuttiin oravakomppaniaksi. Näissä osastoissa poikia ohjattiin eri tehtäviin. Kun tämä toiminta laajeni, poikia koulutettiin urheiluun ja maanpuolustus-työhön.

Talvisodan jälkeen toiminta ulotettiin käsittämään koko nuorisoa. Syksyllä 1941 annettiin suojeluskunnille määräys, että sotilaspoikaosaston uudeksi nimeksi tulee Sotilaspojat. Näin niidenkin poikien vanhemmat, jotka eivät jostakin syystä hyväksyneet suojeluskunta nimeä, päästivät poikansa näihin osastoihin. Sotilaspojista kehittyi ikä luokkia hyvin kattava urheilujärjestö, jonka ohjelmaan sisältyi monenlaista leiri- ja maasto-toimintaa. Sotavuosina sotilaspojat olivat korvaamaton apu kotijoukoille samoin kuin pikkulotatkin.

Toiminta kiellettiin rauhansopimuksessa v. 1944, jolloin Suojeluskunta – ja Lotta Svärd järjestökin lakkautettiin. Sotilaspojat toimivat tämän jälkeen nuoriso- ja urheiluseuroissa, joihin he olivat tottuneet jo sotilaspoikana ollessaan.

Hiljaisuus Sotilaspojissa jatkui aina v. 1991 saakka, jolloin sodan rauhansopimuksen määräykset raukesivat.

Kainuun sotilaspoikien keskuudessa oli syntynyt keskustelua oman perinneyhdistyksen perustamisesta. ja niinpä perustamiskutsu julkaistiin Kainuun Sanomissa. Kutsu herätti keskustelua entisten sotilaspoikien kesken. Olemmeko jo valmiita muistelemaan isänmaamme hyväksi nuorina poikina yli 50 v. sitten tekemäämme työtä. Se nostatti monenlaisia muistoja, tunnekuohuja, joita pohdimme ja kuulostelimme, miten yleinen mielipide ottaa meidät vastaan. Jotkut varoittelivat sanoen, että kokoatteko te taas jotakin suojeluskuntaa. Muitten puheet eivät lannistaneet ja Perustava kokous pidettiin Ristijärven kunnan valtuustosalissa 29.12.1993.

Juhla päättyi Maamme-lauluun, yleisö, Sotkamon Mieslaulajat ja Salmelan Sävel -lapsikuoro

Perustamiskokouksessa oli paikalla 32 sotilaspoikaa, jotka saapuivat lähes kaikista Kainuun kunnista. Kokouspaikan valinta oli perinnettä arvostava, sillä Ristijärvi oli 1920- ja 1940-luvuilla suojeluskunta- ja sotilaspoikatoiminnan huomattava keskus Kainuussa.

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan säännöissä sanotaan: Tarkoituksena on edistää ympäristössään isänmaallisia asenteita, sotilaspoikatyön ja sen perinteen vaaliminen ja siirtäminen tuleville polville, kuin myös isänmaallisen hengen kohottaminen ja sotiemme tekemän työn arvostaminen sekä huolehtiminen tämän jatkumisesta väärentämättömänä tuleville sukupolville, unohtamatta kuitenkaan kotirintaman korvaamatonta panosta ankarina sotavuosina.

Muutama kiltamme merkittävä tapahtuma:

Killalle hankittiin kantolippu, joka vihittiin käyttöön Ristijärvellä peruskoulun yläasteen juhlasalissa 6.11.1994.

Muistolaatta paljastettiin v. 1995 entisen suojeluskuntatalo Rientolan seinään Sotkamossa.

Suomen Sotilaspoikien Perinneliiton kokous on pidetty Kajaanissa kaksi kertaa v. 2004 ja v. 2019 ja **vuoden 2004 liittokokouksen yksi kohokohta oli kokouspäivänä 28.8.2004** Kainuun killan muistokiven paljastustilaisuus Kajaanin Veteraanipuistossa.

Yksi merkittävä hanke tehtiin Kajaanin kaupungin kanssa, kun kaupunki hyväksyi yhden kadun nimen muutoksen. Ampumaradantie muutettiin Sotilaspojantieksi, koska sotilaspojat kulkivat aina tämän tien kautta ase- ja ampumarjoituksiin.

Jäsenistä alkuun kaikki olivat miehiä, jotka olivat vuosina 1928-1944 osallistuneet Suojeluskunta- tai Sotilaspoikatoimintaan. Vuonna 2010 tehtiin sääntömuutos, joka antoi mahdollisuus muidenkin kuin sotilaspoikien liittyä jäseneksi.

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan jäsenmäärä on nyt n. 60 jäsentä, joista aitoja sotilaspoikia on 10. Suurimmillaan jäsenmäärä oli v. 1996, jolloin jäseniä oli 155. Tämän päivän entinen sotilaspoika on keskimäärin kymmenen vuotta sotiemme veteraaneja nuorempi. Ryhmänä sotilaspojat ovat viimeinen joukko miehiä, jotka ovat osallistuneet sotien aikana joko puolisoitaallisiin tai kotirintamatehtäviin.

Juhlassa esiintyi Sotkamon Mieslaulajat johtajanaan Pekka Partanen, kuoron vahvuus oli 26 laulajaa ja he esittivät laulut, Kaunehin maa, Minä katson tätä maata ja toisessa lauluosuudessa Veteraanin iltahuudon ja Finlandian yhdessä Salmelan Sävel-kuoron kanssa,

johtajanaan Salmelan koulun opettaja Heli Rautiainen ja lauluja säesti puhallinorkesteri. Erityisesti lapsikuoron esitykset saivat yleisön ihailun ja valtavat suosionsoitukset.

Juhlapuheen piti Sotilaspoikien perinneliiton puheenjohtaja Juhani Manninen. Puheessaan hän siteerasi 16 -vuotiaan tytön tekemään kirjoitusta. Siinä nuori kertoi ajatuksia Suomen Itsenäisyydestä. Nuori kirjoitti, että hän on kasvanut ajatuksessa, että Suomi on hänen oikeutensa ja että sitä oikeutta pitää arvostaa. (koko puhe erillisenä liitteenä) Manninen sanoi, että perinneyhdistykset välittävät perinteitä nykysukupolville. Me kiitämme, kunnioitamme ja muistamme, *hän sanoi*.

Juhlissa jaettiin Sotilaspoikien Perinneliiton sotilaspoikaplaketit, perinnekillan aidoille sotilaspojille Antti Meriläiselle, Tauno Moisaselle, Reima Rannikolle, Toivo Tervolle, Veikko Hakkaraiselle ja Heikki Mäntymaalle sekä lottatyöille Seija Karjalaiselle ja Esteri Haatajalle.

Sotilaspoikien Perinneliitto luovutti pronssiset ansiomitalit killan jäsenille Pertti Schroderukselle, Aulis Kortelaiselle sekä kunnanjohtaja Mika Kilpeläiselle. Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillan puheenjohtaja Asko Toloselle luovutettiin Vapaaehtoisen maanpuolustustyön hopeinen ansiomitali.

Juhlaan toivat tervehdyksen Kainuun Prikaatin viestipataljoonan komentaja Everstiluutnantti Tero Hannonen,

Vasemmalta liiton pj. Juhani Manninen, killan pj. Asko Tolonen, pronssisten ansiomerkkien saajat, Aulis Kortelainen, Mika Kilpeläinen ja Pertti Shcroderus sekä sotilaspoikaplaketien saajat, lottatyöt Seija Karjalainen, Esteri Haataja, sotilaspojat Antti Meriläinen, Vesa Rannikko Reima Rannikon puolesta sekä Toivo Tervo ja Veikko Hakkarainen

Salmelan Sävel ja Sotkamon Mieslaulajat esittivät yhteisesti Finlandian.

joka puheessaan korosti maanpuolustustahtoa, joka on mittausten perusteella suomalaisten keskuudessa korkealla. Kainuun Rajavartioston tervehdyksen esitti luutnantti Aatu Kettunen, joka omalla puheen vurollaan sai yleisön hiljenemään, kertoillessaan rauhalliseen sävyyn edesmenneistä maanpuolustajista.

Päätössanat juhlaan toi Sotkamon seurakunnan kappalainen Antti Laninen. Juhla päättyi perinteisesti Maamme-lauluun ja Suomen lipun poisvientiin.

Toivotan kaikille lehden lukijoille antoisaa maanpuolustustyötä ja rauhallista tulevaa vuotta !

Juhlapuhe 6.12.2023 Juhani Manninen

Arvoisa Kainuun Sotilaspoikien Perinnekullan puheenjohtaja, sotilaspojat, lottatytöt, kunnanjohtaja, herra eversti, miehet ja naiset, Me itsenäiset suomalaiset

Uskomatonta, että Suomi on ollut itsenäinen maa jo yli 100 vuoden ajan! Vuosi 1917 on ollut hieno vuosi silloin eläneille, jotka ovat omin silmin ja tuntein saaneet kokea tämän maan itsenäisen taipaleen alun.

Näin kertoilee nuori 16-vuotias tyttö itsenäisyydestä ja jatkaa. Harva minun ikäiseni pystyy tajuamaan, millainen hetki on Suomella ollut joulukuussa kauan sitten. –

Kun nyt mietin asiaa, nousevat käsi-karvani pystyyn ja kehossani menee kylmiä väreitä. Minun on vaikea kuvitella, millaista on ollut itsenäistymisen aikana.

Onneksi sain kuulla tuosta ajasta äitini ja isäni isoäideiltä, jotka molemmat elivät tuona aikana. He olivat vuonna 1917 vasta alle kymmenenvuotiaita, mutta muistivat vielä vanhoinakin, kuinka suuri ilo heidän perheillään oli, kun vihdoinkin Suomi oli itsenäinen valtio.

Täytyy myöntää, että nykyään itsenäisyys tuntuu liian itsestäänselvyydeltä. Meillä on oma kieli, omat päättäjät, oma presidentti ja omat lait. En edes osaa kuvitella Suomea, jossa puhutaisiin venäjää, tiekyllit olisivat venäjäksi ja maata johtaisi Vladimir Putin

Asia tuntuu niin oudolta ja typerältä, ettei sitä edes vaivaudu ajattelemaan. Koetan kuitenkin välillä muistuttaa itseäni, ettei itsenäisyys ole itsestäänselvyys;

Suomen voittaessa arvokisoja voisi Maamme-laulun tilalla soida Venäjän kansallislaulu, tai minun äidinkieleni olla venäjä. Itsenäisyyden eteen on tehty paljon työtä, ja sitä tulisi kaikkien arvostaa.

Mitä itsenäisyys minulle sitten merkitsee? Se merkitsee todellakin hyvin paljon. Ensinnäkin arvostan sitä, että olen syntynyt suomalaiseksi. Saan elää itsenäisessä ja rauhallisessa Suomessa.

Minulle suomalaisuuteen kuuluvat myös oma kieli, kulttuuri, kansallis-

laulu, oma presidentti ja ehdottomasti Suomen oma siniristilippu. Olen kasvanut elämäni varrella ajatuksessa, että Suomi on minun oikeuteni, ja minun tulee toimia ja kohdella oikeuttani oikein.

Tämän periaatteen minulle opetti entinen harrastukseni partio, jossa opin kunnioittamaan Suomen kaunistuontoa – metsiä ja vettä, sekä myös lippua. Jokaisella leirillä pidimme huolta, että Suomen lippu pysyi puhtaana.

Partion arvot ja periaatteet isänmaallisuudesta ovat vahvasti mielessäni nyt ja varmasti koko loppuelämäni. Mielestäni jokaisen suomalaisen ja Suomessa asuvan tulisi kunnioittaa maatamme pitämällä se puhtaana roskista ja liasta.

Suomen lippu ja Maamme-laulu ovat minulle myös erittäin tärkeitä. Joka kerta kun kuulen urheilun arvokisoissa Suomen kansallishymnin soivan, ja näen oman lippumme nousevan salkoon, niin nousen seisomaan ja kunnioittamaan Suomea.

Unelmani oli kauan, että jonain päivänä saisin itse olla arvokisojen voittaja ja saisin kuulla, kun Maamme-laulu soisi minulle. Mielestäni Maamme-laulun sanat ovat todella kauniit ja ne kertovat hyvin Suomesta; Suomen kauneus tulee loistavasti esille laulun sanoissa.

Itsenäisyys merkitsee minulle myös turvallisuutta. Emme ole sodassa muiden maiden kanssa ja maamme sisäinen elämäkin on rauhallista.

Koska meillä on rauha ja hyvät oltavat, pitää meidän mielestäni auttaa sodasta kärsiviä ja hädässä olevia. Emme saa pitää kaikkea hyvää ja onnellista itsellämme, koska silloin oisimme todella itsekäs kansa. Toisten auttaminen kuuluu mielestäni meidän suomalaisten velvollisuuksiin.

Suomi on kaunis maa. Metsät, järvet ja kauniit maisemat tekevät Suomesta ainutlaatuisen. Meidän tulee huolehtia, että maamme pysyy yhtä kauniina tulevaisuudessakin. Suomi-neito on myös kartalta katsottuna kaunis.

Muodot ovat linjakkaita ja rajaviiva Venäjän kanssa todella hienon muotoinen. Harmi vain, ettei Suomi-neidolla ole enää toista kättä ja vahvaa uumaa tallella.

Suomi on todella hieno maa kaukana pohjoisessa. Saamme olla onnellisia maamme itsenäisyydestä ja meidän tulee kunnioittaa kaikkia itsenäisyyteen vaikuttaneita ihmisiä. Meidän tulee myös muistaa, että kaikki maat eivät saa nauttia itsenäisyyden riemusta. Kaikilla ei ole mahdollisuutta juhlaa itsenäisyyttä.

Siksi toivon, että jokainen suomalainen pysähtyisi edes hetkeksi miettimään, mitä itsenäisyys sisältää ja millaista olisikaan elää ilman sitä.

Näin pohti suomalaisuuttaan nuori neito.

- Noihin ajatuksiin voimme yhtyä, kun vierellämme Venäjä jatkaa barbaarimaista toimintaansa Ukrainassa monien aiempien julmuuksiensa jatkoksi. Ja osaltaan kohdistaa vihaansa myös Suomeen rajayhteistyöntä yhteistyökyvyttömyyden kautta. Kuinka lähellä tuossa olikaan Suomen vuoro – voidaan kysyä mielissämme?

Tähän sopivat hyvin Pertti Mäenpään kirjoittama laulun:

Kuudes joulukuuta erään säkeen sanat;

Ilman ontuvaa ystävääni,

Olisimme vain läntisin lääni.

Ilman miestä, jonka jalka on nyt puuta

Olis' arkipäivä kuudes joulukuuta.

Ilman teitä, selvinneitä jostain sieltä,

Puhuisimme nyt vierasta kieltä.

Ilman heitä, joiden ristit ovat puuta,

Olis arkipäivä kuudes joulukuuta

Ilman ontuvaa ystävääni,

Olisimme vain läntisin lääni.

Ilman miestä, jonka jalka on nyt puuta

Olis' arkipäivä kuudes joulukuuta.

Ilman teitä, selvinneitä jostain sieltä,

Puhuisimme nyt vierasta kieltä.

Ilman heitä, joiden ristit ovat puuta,

Olis arkipäivä kuudes joulukuuta

Me itsenäiset suomalaiset;

Tänään vietetään Suomen itsenäisyyspäivää suurin juhlallisuuksin, mutta itse itsenäistyminen tapahtui 6. joulukuuta 1917 kuin ohimennen. Eikä siitä paljon piitattu muuallakaan.

Kun Suomi oli julistautunut itsenäiseksi, tukalin paikka oli vielä edessä. Vuoden viimeisen päivän iltana 1917 suomalaisten valtuuskunta odotteli Pietarin Smolnassa.

Se oli tullut pyytämään kansankomis-saareilta, että Venäjä tunnustaisi Suomen tuoreen itsenäisyyden.

Valtuuskunta – Svinhufvud, Enckell ja Idman – istui tunnista toiseen turkit ja lakit sylissään, sillä niitä ei uskaltanut jättää mihinkään. Smolna oli täynnä porukkaa: sotilaita nukkui pöydillä ja lapset leikkivät jaloissa.

Aina välillä aukeni ovi ja sisältä tulvi hälinää ja mahorkansavua. Siellä johdettiin Venäjää.

Lopulta suomalaisille tuotiin paperi, jossa oli pari riviä tekstiä ja nimet alla. Se ei riittänyt, suomalaiset halusivat tavata Leninin. Lenin ei pitänyt häiriöstä.

No mitä nyt? Joku ehdotti, että Trotski menisi sanomaan niille suomalaisille jotakin. Vitsailtiin, että voisihan ne vangita. Vihdoin Lenin nousi ja lähti naurunrähäkän saattamana eteiseen tapaamaan suomalaisia. Kätteli ja kysyi, ovatko suomalaiset nyt tyytyväisiä. Näin Lenin oli antanut Suomelle ”itsenäisyyden.”

Arvoisat kuulijat

Tuota itsenäisyyttä on puolustettu raskain menetyksin ja kallisti maksaen. Esi-isämme ja isämme kokivat tunnetusti kaikki nuo julmuudet sotiemme aikoina.

Mitä miettivät tänään sotilaspojat ja lottatyöt, jotka nuorina elivät ja kokivat kaiken liiankin lähetä. Ovatko heidän mieliinsä palautuneet ajat 40-luvulta?

Parhaiten tuohon voidaan saada vastaukset Teiltä - arvoisat sotilaspojat ja lottatyöt.

Presidentti Niinistöä lainaten;

Me kiitämme, me kunnioitamme, me muistamme

Sotilaspoikien Perinneliitto vaalii sotilaspoikaperinnettä ja pyrkii välittämään tuota tietoa nykysukupolville sekä tuleville.

Samalla Perinneliiton tehtävänä on saattaa kansalaistemme tietoon sotilaspoikien ja lottatyttöjen tekemä arvokas ja uhrautuva työ isänmaamme hyväksi.

Perinneliitto kunnioittaa ja toteuttaa meillä paljolti unohdettuja kolmea sanaa;

KOTI, USKO ja ISÄNMAA.

Koti on meille kaikille elämän tyysija – voimme vain surulla seurata mitä esim. Ukrainassa tapahtuu.

Usko tai uskonto on aina ollut voimaksi suomalaisille; voidaankin kysyä, monenko suomalaistaistelijan kädet eivät menneet ristiin sotiemme aikoina – vastaus on meidän jokaisen mielissä – ei yhdenkään.

Isänmaa on entistäkin kalliimpi meille jokaiselle seurattessamme mitä maan kamaralla tapahtuu, viitataan jo mainittuun Ukrainaan sekä mitä on tapahtunut Afganistanissa, Georgiassa, Tsetseniassa, Krimillä, Syyriassa, Afrikan maissa ja nyt Lähi-idän alueella.

Savolainen sotilaspoika mietti kohta-loaan näin:

Mä entinen sotilaspoika olen, en varmaan pojista parhain, mut`Isänmaan vapaus mua kiehtoi jo nuorena varhain.

Mikä on ollut eloni soljuva virta, sitä kyselen itseltäni, en keltään muulta, onko elämäni ollut tyyntä tyventä, vai myrskyä vastatulta?

Tätä kyselen, minä yks`saakelin savolainen, mutta onnekseni, ilokseni vapaa SUOMALAINEN.

Yhteisesti voimme kiitoksella todeta;

Vielä vapaa on ja itsenäinen maamme,

Se on sitä vuoksi suuren urheuden.

Nöyryn mielin Suomen lippuun katso-kaamme,

Kiitos teidän, se on sinivalkoinen.

Herra juhlihan killan puheenjohtaja, arvoisat isänmaan ystävät.

Kiitän kutsusta saapua juhlaanne ja tuoda Sotilaspoikien Perinneliiton kunnioittavan tervehdyksen ja onnittelet 30-vuotiaalle Kainuun Sotilaspoikien Perinnekillalle, sekä toivottaa TEILLE kaikille mitä parhainta – Korkeimman siunausta.

Hyvää Itsenäisyyspäivää!

105 -vuotta täyttänyt Rukajärven veteraani Eino Syrjäniemi siunattiin haudan lepoon

Teksti: Tenho Tikkanen

Haapajärven viimeinen sotaveteraani on poissa – 105 vuotta täyttänyt Eino Syrjäniemi, Rukajärven veteraani siunattiin haudanlepoon Haapajärvellä 27.11.2023.

Siunaustilaisuus pidettiin Haapajärven Kristuksen kirkastumisen kirkossa. Siunauksen suoritti pastori Juho Kamula, kanttorina toimi Henriikka Väänänen. Tilaisuudessa esiintyi Haapajärven Tammenlehväkuoro, Toivo Heikkilä, Pertti Lampela, Juhani Lampela, Iikka Hoikka, Esko Rintala, Veikko Ruhala, Markku Piipponiemi ja Matti Koskela. Siunaustilaisuudessa esiintyi myös veteraanin kummipoika Kalervo Ollila.

Paikallisen veteraanijärjestön seppeleen laskivat Juha Eronen, Maija-Liisa Veteläinen, Solmu Laulumaa ja everstiluutnantti Esko Hirviniemi.

Eino Syrjäniemen hautajaistilaisuuteen Rukajärven suunnan historyyhdistyksestä osallistuivat hallituksen jäsenet Ossi Laine, Seppo Rähä ja Tenho Tikkanen, joka otti kuvan.

Muistotilaisuus seurakuntatalolla

Muistotilaisuus pidettiin heti siunauksen jälkeen seurakuntatalolla. Tilaisuuteen osallistui pitkälti yli 120 henkilöä. Muistotilaisuus alkoi heti siunaustilaisuuden jälkeen ja kesti lähes seitsemän tuntia.

Kirkossa ja seurakuntatalolla kuultiin lukuisa määrä veteraanin mielimuusikkia, sitä esittivät suvun lukuisat lapsikuorot, joita avustivat veteraanin kanttorina toimivat lapset Katri ja Tuija.

Muistotilaisuuteen oli valmistettu veteraanin ja hänen perhettään kuvaava vaikuttava laaja video- ja kuva-kooste, mitä onnistuneesti täydensi veteraanin pojan Veikko Syrjäniemen juonto sekä nuorimpien suvun jäsenten muistelut.

Veteraanijärjestön seppeleen laskivat Juha Eronen, Maija-Liisa Veteläinen, Solmu Laulumaa ja everstiluutnantti Esko Hirviniemi.

Muistotilaisuudessa kuultiin lukuisa määrä lähisukulaisten vaikuttavia puheita, Haapajärven kaupunginjohtajana toiminut Maija-Liisa Veteläinen muisteli puheessaan veteraanin kertomuksia sodan ajoilta. Lisäksi kuultiin veteraanijärjestönsä entisen puheenjohtaja Juha Eronen kirjoittama kronikka.

Muistotilaisuudessa Rukajärven suunnan historyyhdistyksen puheenjohtaja Tenho Tikkanen piti muistopuheen ja esitti surunvalittelut omaisille. Julkaisemme muistopuheen kokonaisuudessaan.

Arvoisat Eino Syrjäniemen omaiset ja saattoväki

Tänään kokoontuneina seisomme kunnioittamaan ja muistelemaan sotaveteraani Eino Syrjäniemeä, joka saavutti kunnioitettavan 105 vuoden iän. Eino oli mies, joka eli elämänsä niin, että hänen periaatteensa ohjasivat häntä lahjomattomasti läpi elämän.

Hänen poismenonsa jättää meidät kaipaamaan sivistynyttä ja vahvaa Rukajärven suunnan veteraania.

Muistamme Eino Syrjäniemen monipuolisena ja musikaalisena miehenä. Hänen elämänsä oli täynnä musiikkia, joka oli hänelle voimavara ja perheensä yhteinen ilon lähde. Eino ei vain laulanut ja soittanut, hän toi musiikin kaikkien läheisten elämään. Hänen 100-vuotispäivänsä musiikilliset esitykset kertovat siitä, miten musiikki oli hänelle elämän ilon ja voiman lähde.

Eino Syrjäniemi ei ollut vain musikaalinen lahjakkuus, vaan myös mies vahvoilla periaatteilla. Hän antoi äänensä kuulua yhteiskunnallisiin keskusteluihin omalla ainutlaatuisella tavallaan. Muistan hänen rohkeutensa ja sivistyneisyytensä, kun hän otti kantaa koulujen kevätjuhliin esitettävään Suvivirteeseen. Eino ei ainoastaan ilmaisut mielipidettään, vaan teki sen musiikin voimalla, tuoden samalla esiin myös aivan uutta sivistynyttä keskustelukulutturia.

Sotaveteraanina Eino Syrjäniemi kantoi harteillaan historiansa raskasta taakkaa. Hän osallistui Jatkosodan merkittävimmälle partioretkelle Muurmannin radalle, osoittaen sitoutumistaan isänmaahan ja taistelutovereihinsa. Hän ymmärsi retken strategisen merkityksen sodan kululle. Siksi lienee paikallaan kertoa miksi. Vastaa ensin lyhyesti – sitä myöten virtasi liittoutuneitten avustukset.

Kuten on tunnettua, Eino Syrjäniemi pitkän sotilasuran kohokohtia oli tietenkin se, että hän osallistui Jatkosodan miesvahuudeltaan suurimmalle partioretkelle Muurmannin radalle 13. – 23.1.1942. Partioretkien kokonaisvahvuus oli 1924 miestä ja hevosiakin oli 268. Muurmannin radan partioretki oli Suomen armeijan osoitus saksalaisille aseveljille, jotka eivät onnistuneet katkaisemaan Muurmannin rataa.

Eino Syrjäniemi oli hyvin tietoinen siitä, mikä merkitys Muurmannin radan katkaisulla olisi ollut sodan kulkuun. Mainittakoon, että jo ensimmäisen sotavuoden aikana liittoutuneiden aineellinen Arkangelin ja Murmanskin satamien kautta toimitettu apu sisälsi yhdeksässä eri laivasaattueessa tuotuna 3 052 lentokonetta, 4 048 panssarivaunua ja 520 000 moottoriajoneuvoa. Saksa lähti hyökkäämään 22. kesäkuuta 1941 Neuvostoliittoa vastaan 1 830 lentokoneella, 3 580 panssarivaunulla ja 520 000 moottoriajoneuvolla. Muurmannin rata oli vain yksi viidestä liittoutuneitten avustusreitistä (Tyynenmeren kautta 47,1 %, Iranin kautta 23,8 %, Pohjoisen Jäämeren kautta 22,6 %, Mustanmeren kautta 3,9 % ja Pohjoisnavan kautta 2,6 %).

Mainittakoon vielä kertaalleen selvyyden vuoksi, että saksalaiset itse eivät onnistuneet tukkimaan Muurmannin rataa. Eikä tässä vielä kaikki kaksinaisuus, mikä on ollut tiedossa ja tulee vahvistetuksi, kun lukee kirjan ”Hitlerin adjutanttina 1937 – 1945: Nicolaus v. Below v. 1980. Se on tohtori Pekka Visurin suomentamana ilmestynyt ensin jo v. 1981. Sen mukaan (s. 285) ”Hitler luki kaiken, mitä lehdistö kertoi tuon sotänäyttämän tapahtumista ja antoi diplomaateille Moskovaan ja Helsinkiin ohjeet hankkia mahdollisimman paljon tietoja sodan kehitymisestä...”

Joulukuun 12. päivänä pidettiin Hitlerin luona tärkeä neuvottelu, johon en (Below) itse osallistunut mutta josta sain toveriltani Puttkamerilta tietooni merkitykselliset yksityiskohdat. Hitler otti Readerin vastaan ja keskusteli hänen kanssaan pohjoisista pulmista. Suomen suhteen he olivat yksimielisiä siitä, että Suomelle ei saisi antaa virrata apua ”epäluotettavan” Ruotsin kautta”.

Suomalaiset rintamasotilaat Eino Syrjäniemi mukaan lukien eivät olleet tietoisia siitä ”oikein isojen herrojen kaksinaamisesta pelistä” heidän selkensä takana. Heitä niin Einoa kuin isääni ihmetyttivät ne englanninkieliset säilykepurkit, mitä he näkivät vihollisen nuotiotulilta jääneen latujen varsille. Eino ja isäni repussa kannettiin kuivaa ”vanikkaa” ja kotimuonaa, voitakin, jos oli juuri palattu kotirintaman vuorolomalta.

Jätän tässä käsittelemättä kokonaan sen mitä Eino näki Ontajärvellä ns. Puuttoisten sissiprikaatin jäljillä ja myös sen mikä häntä olisi odottanut Kostamus-Kontokki-linjalla sodan lopulla syyskuussa 1944. Eino Rajorajajona n. 1000 miestä vastaan vihollisen hyvin varusteltu divisioona tai kaksi. Miten siinä olisi käynyt, jos ei rauha katkaissut vihollisuuksia.

Eino Syrjäniemi oli mies, jonka henkinen voima ja velvollisuus kohosi

perheestä ja myös arjen pienistä iloista. Hänen viimeiset sanansa hänen lapsenlapsensa Mirjamin häissä kertovat meille hänen näkemyksistään elämästä, onnesta ja sivistyksestä. Musiikkinsa ja sanojensa kautta Eino jättää meille perinnön arvostaa paikkaamme maailmassa, rauhallisesta ja onnekaasta olost, sekä menettelytavoista ihmisten välien selvittämisen merkityksestä rauhanomaisesti ilman sotaa ja väkivaltaa.

Tänään seisomme täällä kaipaavina teidän kulttuurikodin kasvatusohjeiden kanssa. Samalla kiitollisina siitä, että saimme tuntea Eino Syrjäniemen. Hänen elämänsä opettaa meitä arvostamaan kulttuuria, erityisesti musiikin alalla, hyvien käytöstapojen ja periaatteiden mukaista toimintaa ja sivistynyttä vuoropuhelua. Hänen perintönsä elää meissä kaikissa, ja voimme kunnioittaa hänen muistoaan parhaiten jakamalla näitä arvoja eteenpäin. Jopa kodin nimi oli valittu rauhan aatteen mukaisesti ja nimetty Malttilaksi.

Hyvää matkaa, Eino Syrjäniemi. Olet jättänyt jälkesi historiaan, ja me kaikki seisomme täällä kunnioittaen Sinua, muistaen panoksesi. Laskimme arkullesi havuseppeleen, jonka sinivalkeisiin nauhoihin kirjoitimme tekstin: ”Historia kirkastaa Isänmaalle sykkineen sydämen kilven.”

Rukajärven suunnan historyyhdistyksen edustajina tilaisuudessa olivat Seppo Räihä ja Ossi Laine sekä kuvan ottanut Tenho Tikkanen

Paltamon Reserviläisten syyskokous

Teksti: Ossi Laine

Kuva: Ari Häkälä

Paltamon Reserviläiset ry:n syyskokous järjestettiin lokakuun 22. päivänä Paltamon seurakuntakeskuksen tiloissa. Kokoukseen oli saapunut viisitoista henkilöä. Ennen varsinaista kokousta jaettiin huomionosoitukset ja muut palkitsemiset. Yhdistyksen standaaari luovutettiin pitkäaikaisille toiminnatarkastajille Pekka Väisäselle ja Jorma Niemelle sekä puheenjohtajana viimeistä vuotta toimivalle Ossi Laineelle merkkipäivän johdosta. Petri Väisänen palkittiin kultaisella Leijonamitalilla esimerkkisistä suorituksista liittojen haastekampanjoissa, Tulta toukokuussa ja maaottelumarsissa sekä Four day marchissa

Historiallinen jäsenkehitys

Paltamon Reserviläisten jäsenmäärä on kehittynyt vuosittain tasaisen varmasti, nyt jäseniä on lähes 80. Jäsenmäärä on yhdistyksen yli 60 vuoden historian suurin kautta aikain. Vuosituhannen vaihteesta lähtien jäsenmäärä on nelinkertaistunut.

Syyskokous vahvisti toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2024. Toimintasuunnitelma on edellisten vuosien kaltainen. Paltamon Reserviläisten tavoitteena on jatkaa aktiivista toimintaa myös tulevana vuonna. Yhdistys järjestää perinteistä reserviläistoimintaa.

Hallitukseen valittiin 8 jäsentä. Uutena puheenjohtajana 2024 aloittaa Petri Väisänen. Petri on toiminut vuosia yhdistyksen johtokunnassa ja on myös aktiivinen Maanpuolustuskoulu MPK:n toimija. Muut johtokunnan jäsenet ovat Jukka Honkanen, Ari Häkälä, Kai Makkonen, Tapio Marttinen, Jarkko Mustonen, Jyrki Pesonen ja Antti Valtanen.

Kohtalokas partiomatka

Teksti: Ossi Laine

Aseet vaikenivat talvisodan rintamilla 1940 maaliskuun 13. päivänä klo 11. Sodan seurauksena monessa kodissa oli tyhjä paikka.

Paltamolaiset vääpeli Reino Moilanen, alikersantti Eero Mäkäräinen, sotamies Vilho Kärkkäinen ja sotamolainen sotamies Reino Juutinen sekä Haapamäellä asunut Einari Raatikainen osallistuivat talvisodan viimeisinä päivinä partioon venäläisten selustassa Repolan suunnalla Osasto Moilasan mukana. Raatikaista lukuun ottamatta heillä kaikilla oli lähes koko talvisodan mittainen kokemus useilta partiomatkoilta ja he olivat kokeneita partiomiehiä.

Vihollisen selustaan tehdyn retken oli määrä kestää vain muutaman päivän. Heidän kaikkien kohtalona oli kuitenkin jäädä vieraalle maalle. He eivät koskaan palanneet takaisin. Mikä oli näiden miesten kohtalo?

Päämajan johtaman kaukopartiotoiminnan tausta oli jo talvisotaa edeltävässä ajassa. Organisaatio oli valmis talvisodan syttyessä ja Kajaaniin oli myös perustettu päämajan tiedusteluosaston alatoimisto. Toimiston tehtävänä oli harjoittaa tiedustelua rajan yli Lieksan, Kuhmon ja Suomussalmen tasalta. Lisäksi tehtäviin kuului tiedustelun järjestäminen ja partiotoiminnan suunnittelu sekä partiomiesten koulutus. Kajaanin toimiston päällikönä toimi kapteeni Paul Marttina.

Kajaanissa sotilasvirkamies Vihtori Ipatti värväsi miehiä alatoimiston palvelukseen Kajaanin lähialueilta jouluukuussa 1939. Kysymykseen tulivat vain kovakuntoiset hyvät hiihtäjät, luotettavat ja oma-aloitteiset miehet. Miehistöstä koottiin kolme hiihtosissiosastoa, eli I/HS, II/HS ja III/HS.

Rajavääpeli Reino Moilasan johtama maineikas sissiosasto "Osasto Moilanen" maaliskuun alkupuolella 1940 Kuhmossa. Kuva Väinö Monosen arkisto

Varsinaisen koulutuksen alkaessa Kajaanin alaosaston runkomiehistö, eli hiihtosissiosastot I ja III/HS, olivat jo rintamalla helpottamassa rintamajoukkojen tilannetta Kuhmon ja Suomussalmen taisteluissa. Samoin II/HS erotettiin osasto Moilanen, joka siirtyi Kuhmon eteläosan rintamalle. Muu osa hiihtosissiosastosta jäi koulutukseen Kajaaniin ja sille suunniteltiin tehtäviä myöhemmin hankielien aikaan Repolan suunnalla.

Miehistö koottiin ja majoitettiin Kajaanissa ampuma- ja hiihtomajalle. Kajaanin alaosaston koulutuksessa oli yhteensä 47 miestä (II/HS). Koulutuksessa toistuivat jokapäiväisenä pitkät hiihtomarssit, joista pisimmät olivat noin 40 kilometrin mittaisia. Ampumakoulutus sekä häirintä- ja tuhoamistaitojen opetteleminen, räjäytys- ja panostamisharjoituksineen, olivat myös osa Kajaanin alatoimiston koulutusta.

Varsinaista kaukopartiotoimintaa ei talvisodan aikana hiihtosissiosastot päässeet suorittamaan. Sen sijaan luotiin vahva pohja jatkosodan Osasto Marttinan kaukopartiotoiminnalle.

Kun Osasto Moilanen raja-alikersantti Reino Moilasan johdolla siirtyi Kajaanista Kuhmon suunnalle joulun alla 1939, niin osasto toimi sissiosastona. Tiedustelun ohella toimintaan liittyivät tuhoamis- ja häirintätehtävät. Venäläisten selustassa levitettiin lisäksi propagandalehtisiä.

Neuvostojoukot ylittivät rajan Kolvasjärven - Saunajärventielle aamulla 30.11.1939. Kenraali Gusevskin johtaman 54. Kaaderidivisioonan joukot etenivät Saunajärven tietä pitkin kohti Kuhmoa. Pohjoisempaan Lammasperän suunnalla neuvostojoukot hyökkäsivät Hukkajärventietä pitkin Kiekinkosken suuntaan. Joukkojen tehtävänä oli edetä Kuhmon kautta Ouluun.

Ensimmäiset merkinnät Osasto Moilasesta löytyvät sotapäiväkirjoista 19.12.1939, jolloin osasto oli suorittanut partiointia Hukkajärven tien suunnassa. Kusianvaaralta osasto lähtee venäläisten selustaan rajan taakse ensimmäisen kerran tammikuun 11. päivä. Partio palaa takaisin tammikuun 14. päivä.

Vasemmalta Rajaväep. Reino Moilanen, alik. Eero Mäkäräinen, stm. Viljo Kärkkäinen ja stm. Reino Juutinen

Maaliskuun alkuun 1940 mennessä tehokkaaksi osoittautunut hiihto-osasto Moilanen oli suorittanut lähes jatkuvasti partiointia molemmiin puolin rajaa ja tullut tunnetuksi jopa venäläisten keskuudessa. Iskut venäläisten sivustoilla ja selustassa olivat aiheuttaneet kauhua vihollisen joukoissa.

Osasto oli myös mukana helmikuussa 1940 1800 miehen Dolinin hiihtoprikaatia vastaan käydyissä taisteluissa. Hiihtoprikaati tuhoutui taisteluissa lähes kokonaan. 9 Divisioonan komentaja eversti Hjalmar Siilasvuo mainitsee kirjassaan Kuhmo Talvisodassa oman sissitoiminnan tehokkuuden tammikuun puolessa välissä Rastin - Kuhmon tien suunnassa käydyissä taisteluissa.

”Hiihto-osasto Moilanen, jonka tarkkas johtaja kersantti Moilanen aivan sodan lopussa sai sankarikuoleman partioretkellään rajan takana, teki useita rohkeita matkoja tuhoten autoja ja siltoja.”

Viimeinen partio

Talvisotaa oli päästy jo maaliskuulle asti, mutta partiointi jatkui edelleen samalla tavalla kuin aiemminkin. Tiedusteltiin ja häirittiin vihollisen toimintaa. 9:n Divisioonan esikunta antoi 8.3. 1940 klo 21.55 käskyn sisiosasto Moilaselle: Osasto etenee Rokonjärvien pohjoispuolitse Laamasenvaara – Osmajärvi maantielle, jossa häiritsee ja tuhoaa vihollisen kuljetuksia. Miinoitukset asetettava, varastot tuhoettava ja puhelinyhteydet on katkaistava.

Partio Moilanen lähtee liikkeelle Kuhmon Kiekinkoskelta varhain aamulla 10.3 klo 05.00. Mukana on parikymmentä miestä reput täynnä muonaa ja ampumatarvikkeita. Ahkioihin oli lastattu räjähdysaineita ja miinoja. Partio lähtee etenemään kohti määränpäätä opottavassa lumessa, välillä ladunaukaisijata vaihtaan. Tavoitteena oli päästä etenemään paljastumatta linnuntietä noin 30 km oleva matka

määrätylle toiminta-alueelle. Rajan ylityksen jälkeen ylitetään vihollisen varmistusladut. Sinnikkäästi miehet jatkavat matkaa yhä syvemmälle vihollisen selustaan. Talvi oli ollut kylmä ja luminen, suoja-aikaa ei juuri ollut käynyt koko talvena. Lumi upotti sen verran, että eteneminen oli raskasta. Hiihtosissiosaston miesten kunto kuitenkin kesti tavallista paremmin.

Partionjohtaja 25-vuotias Reino Moilanen oli mennyt jo 17-vuotiaana vapaaehtoisena asepalvelukseen Mikkeliin. Kotiutumisen jälkeen hän oli käynyt Rajavartiokoulun, toiminut sen jälkeen rajavartijana Kuhmossa ja viimeiseksi kanta-aliupseerina Kainuun Rajavartiostossa Kajaanissa.

Talvisodan aikana hän osoittautui partioitehtävissään rohkeaksi ja taitavaksi partionjohtajaksi. Pätevyydestä kertoo sekin, että hän lyhyen talvisodan aikana yleni alikersantista vääpeliksi.

Osasto oli kasvanut yhteen monien talven aikana tehtyjen partioreissujen aikana. Miehet olivat pääasiassa maaseudun miehiä, niin kuin Paltamon Melalahdesta sotaan lähtenyt Vilho Kärkkäinen, joka oli suorittanut sodan aikana hänelle annetut tehtävät tunnon tarkasti ja arkailematta osaston muiden miesten tavoin.

Maa- ja metsätöissä hankittu hyvä peruskunto oli ollut eduksi monta kertaa talven kylmissä ja lumisissa olosuhteissa.

Maaliskuun 10. päivän iltana partion mukana ollut Einari Raatikainen joutuu vihollisen käsiin. Tästä tapahtumasta ei ole käytettävissä tarkempia tietoja, mutta Vladimir Galitskyn NKVD:n suomalaisista sotavangeista kertovassa kirjassa mainitaan hänestä:

”NL:n rajavartiosto otti vangiksi venäläisten selustassa 10.03.1940 klo 20.00, ja syytettiin kuulumisesta 17 miehen tuholaisryhmään, joka miinoitti 11.3. 1940 maanteitä ja räjäytti auton”. Eila Lahti-Argutinan teoksen ”Olimme joukko vieras vaan” mukaan Einari Raatikainen sai 10 vuoden tuomion ja hän kuoli 2.11.1940 Komin tasavallassa Syktyvkarissa. Sotavankimatrikelin mukaan hän olisi kuollut 9.6.1944 Hatsinan sairaalassa keuhkotuberkuloosiin.

Kolvasjärvellä

Erämaan keskellä nuotioiden äärellä vietetyn yön jälkeen partio valmistautuu siirtymään toiminta-alueelle. Tarkoituksena on illan hämärtyessä miinoittaa Repolan-Osmajärven väliltä maantietä. Partio saapuu 11.3 illalla Kolvasjärven kylän läheisyyteen. Täällä osasto kuitenkin paljastuu ja Neuvostoliiton 73.Rajavartio-osasto saa ilmoituksen Repolan tien varressa sijaitsevan Kolvasjärven kylän lähellä havaituista epäilyttävistä henkilöistä. 11-henkinen venäläispartio lähtee jäljittämään epäilyttäviä henkilöitä.

Osasto Moilanen lähdössä viimeiselle partiretkelle 10.3.1940 Kolvasjärvelle. Kuva Rajavartiosto

Miehet olivat puolen yön aikoihin miinoittamassa maantietä laatikko-miinoilla, tiehen oli hakattu kuopat valmiiksi miinoille. Viimeinen vielä jäljellä ollut jo valmiiksi viritetty laatikkomiina putosi vahingossa lumipenkalta alas maantielle ja räjähti tuhoisin seurauksin. Räjähdyksessä menehtyivät heti alik. Eero Mäkäräinen, stm. Vilho Kärkkäinen ja stm. Reino Juutinen. Väöp. Reino Moilanen haavoittui vakavasti. Partion on lähdettävä välittömästi paluumatkalle, ennen kuin räjähdysten hälyttämät venäläiset saapuvat paikalle. Läheisessä Kolvasjärven kylässä tiedettiin olevan neuvostijoukkoja.

Haavoittunut pitäisi saada mahdollisimman pian Suomen puolelle ja mukana ollut ahkio tyhjennetään tarvikkeista ja verta vuotava partion johtaja Moilanen laitetaan ahkioon. Osasto lähtee hiihtämään tulolatua takaisin Suomeen päin. Räjähdyksipaikalle joudutaan jättämään osaston kolme kaatunutta ja loput miinat sekä tarvikkeet.

Osastoa jäljittämään lähtenyt venäläispartiota kuljettanut kuorma-auto ajaa suomalaispartion asettamaan miinaan ja auto tuhoutuu. Venäläisten mukaan kukaan kyydissä olleista ei kuollut, mutta heidän tutkittuaan räjähdyspaikan läheistä maastoa, löytyi kolmen miinoja asettamassa olleen suomalaisen partiomiehen ruumiit. Suomalaisilta kaukopartiomiehiltä oli myös jäänyt paikalle konepistooli lip-paineen, kolme kivääriä, 18 miinaa, pullo sytytysnestettä, kolme sotilas-karttaa ja paljon lentolehtisiä.

Tapahtumapaikalta oli lähtenyt myös paikoin verinen latu, joten suomalais-partiossa oli myös loukkaantuneita.

Vaikeasti rintaan haavoittunut Moilanen häilyy kuoleman rajamailla, kunnes 12.3 aamulla kello viiden aikaan voimat loppuvat Osmajärven tienoilla. Paluumatkaa oli hiihdetty vasta noin kolmasosa. Pidetyt ja maineikkaan partiojohtajan matka oli päättynyt.

Partio hautaa hänet ahkioineen tuloladun alle erään kuusen juureen. Suksisauvat jätetään merkiksi myöhempää hakua varten. Hautapaikalla lukee vielä Isä meidän -rukouksen luutnantti Rudolf Renvall. Hiihtosissit lähtevät apeissa tunnelmissa jatkaamaan matkaa kohti omia linjoja.

Luutnantti Rudolf Renvallin partio oli tullut Osasto Moilasan menolatua ja tavoittanut partion räjähdyspaikan. Paluumatkaa oli tehty yhdessä.

Yhtämittaisen lähes ilman taukoja tehdyn hiihdon jälkeen molemmat partiot saapuvat Suomen puolelle illalla 12.3 1940. Pidetään ensimmäinen pidempi tauko. Sitä eivät miehet vielä tienneet, että rauha tulisi seuraavana aamuna.

Samaan aikaan, kun Osasto Moilanen on suorittamassa tehtävänsä, käytiin rauhanneuvotteluja Moskovassa. Suomen ja Neuvostoliiton hallitusten välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti lopetettiin vihollisuudet 13.3.1940 klo 11.00. Rauha oli saapunut Kuuhmon suunnalle.

Reino Moilasan ja muiden kaatuneiden partiomiesten ruumiita ei enää ehditty noutaa pois.

Rauhan tulon jälkeisissä tapaamisissa suomalaiset pyytävät useaan otteeseen Osasto Moilasan kaatuneita venäisiltä.

9.Divisioonan esikunnan sotapäiväkirjassa on merkintä 17.3.1940, Osasto Hyppölä ilmoittaa: "Moilasan osaston neljä ruumista on haudattu Repolassa, mutta venäläiset ovat luvanneet ne suomalaisille luovuttaa." Venäläiset olivat jäljittäneet Osasto Moilasan jäljet ja löytäneet myös kätetyn Reino Moilasan ruumiin paluureitiltä. He olivat siirtäneet suomalaiset kaatuneet tapahtumapaikalta pois ja haudanneet heidät Repolaan.

Vielä 20.3.1940 9.D:n esikuntapäällikkö kapteeni Alpo Marttinen antaa käskyn majuri Veijolalle: "Lähetäkää neuvottelupartio Riihivaaran suuntaan ottamaan keskusteluyhteyttä venäläisiin. On tiedusteltava osasto Moilasan ruumiita, mutta on samalla tarkkailtava venäläisten liikkumista ja otettava selvää koska he ovat rajan takana."

Venäläiset eivät kuitenkaan pitäneet lupastaan kaatuneiden sotilaiden ruumiiden luovuttamisesta. Heidät siunattiin talvisodan jälkeisenä kesänä tuntemattoman leposijan saaneina Paltamon ja Sotkamon sankarihautoihin.

Lähteet:

- Sotapäiväkirjat: 9.DE, ErP. 14, JR 65, JR 27, Sis-siP 5
- Kainuun Samomat 1940
- Kuhmo talvisodassa, Hjalmar Siilasvuo
- Talvisodan tiedustelijat, Kosonen Matti
- Paltamon Sankarivainajat
- Sotkamons Sankarivainajat
- Tiedustelua ja tuhotöitä, Tähjä Toni

- Kuhmo talvisodassa I, Mononen Väinö
- Dolinin hiihtoprikaati, Mononen Väinö
- Talvisodan ääniä, Palaste Onni
- Hongat puhuvat, Kääriäinen Vaito

Talvisodassa Kuhmon suunnalla kaatuneiden venäläisten sotilaiden joukkohauta Kolvasjärvellä 2012.

Tule mukaan reserviläistoimintaan

Suomen Reserviupseeriliitto: <https://www.rul.fi/jasenhakemus>

Reserviläisliitto: [https://www.reservilaisliitto.fi/jasenille/
jasenhakulomake/](https://www.reservilaisliitto.fi/jasenille/jasenhakulomake/)